

4793 25. Febr. 1897: 2. Beh. af Lovf. om Tilvejebr. af Jordlodder for Landarbejdere. 4794

saaledes, at Amtskommissionen, naar den foreløbig har udsat de Andragender, som den mener, den kan give sin anbefaling, da forlanger, at vedkommende Andragere indsender til Amtskommissionen et saadant Tilbud, hvorefter Amtskommissionen kan skønne paa et virkelig solidt Grundlag, hvad Bygningerne ville komme til at koste, og om det hele er rigtigt og formaalstjenligt projekteret. Derved vilde maatte disse Ulemper fortabe sig noget, men det er aldeles umuligt, at Staten kan basere sine Udlaan paa en Takstation, til hvis Bestemmelse en af Faktorerne er et saadant Skøn over, hvad vedkommende Landarbejder mener vil medgaa til Bygningernes Opførelse. Det kan ikke være tilstrækkeligt for Statskassen. — Et Mindretal under Nr. 17 har stillet et Forslag om, at Bygningerne for Beboelsens Vedkommende som Regel bør være af Grundmur. Dette Vindringsforslag har jeg intet at erindre mod. Det vilde jo være meget ønskeligt, om man kunde komme til, at disse Bygninger bleve byggede saa solidt som muligt. Hvis der ikke havde staaet de to smaa Ord „som Regel“, vilde jeg dog have næret nogen Betænkelighed derved, idet der jo lægges et ikke ringe Vaand paa vedkommende Landarbejders fri Disposition, og da det tillige ikke passer i mangfoldige Egne af Landet, hvor man meget vanskeligt vil kunne opføre disse Bygninger af Grundmur, fordi Sten ere saa vanskelige at tilvejebringe der, at man næppe vil kunne saa denne Fordring opfyldt. Men da det nu hedder „som Regel“, antager jeg, at Bestemmelsen vil kunne passere. — Et Mindretal har dernæst under Nr. 18 stillet et Vindringsforslag, som er af ret omfattende Karakter, idet Mindretallet mener, at man ogsaa skal tage jordløse Huse med under dette Lovforslags Behandling, saaledes at en Arbejder, der besidder et jordløst Hus, skal kunne opnaa de samme Begunstigelser som en Landarbejder, der kober et Jordlod og bygger et nyt Hus. De Grunde, som det ærede Medlem, der talte for dette Vindringsforslag, anførte, ere ganske vist fuldkommen rigtige, men min Indvending mod at tage dem med er, at det her gælder om ikke at komme videre end til den en Gang af Landbokommissionen fastslaaede Opgave, som

netop er at staffe de Landarbejdere Hus og Hjem, som ikke i Forvejen have Hus og Hjem. Om man saa senere ogsaa kan komme til at tage de jordløse Huse med og se at staffe Jord til dem, det bliver et andet Spørgsmaal; men der skulde jeg tro, at man vistnok maa begynde paa en anden Maade, idet det maatte vil være heldigt for de jordløse Huses Vedkommende at begynde med Havelodder og derfra gaa videre. Men det skal jeg ganske henstille. I denne Lov tror jeg ikke, det er heldigt, at vi medtage Spørgsmaalet om at forene Jord med jordløse Huse, og jeg maa derfor fraraade, at man vedtager dette Vindringsforslag. — Vindringsforslag under Nr. 19 kan jeg ikke anbefale, jeg mener, vi maa blive staaende ved Maksimumsummen 4,000 Kr., det er højt nok, og vi komme ud over Formaalet med denne Lov, hvis vi vilde gaa højere. — Til Vindringsforslagene Nr. 20 og 21 har jeg intet at bemærke.

Jeg kommer dernæst til Vindringsforslag under Nr. 22 til § 9, som gaar ud paa at ændre Loven saaledes, at man ikke skal benytte Kreditforeningernes Mellemkomst, men at Staten skal yde den fulde Udlaanssum. Fra den ærede Ordførers og fra senere Taleres Side er det blevet fremhævet, at Grunden, hvorfor man er gaaet hertil, er den, at man derved kunde komme til at stille Arbejderne væsentlig gunstigere i Henseende til den aarlige Ydelse, de ville komme til at svare, idet der til Kreditforeningerne maatte svares en forholdsvis stor Rente og større Uddrag af de Laan, der bliver Tale om. Dette synes jeg nu ikke er aldeles slaaende; thi hvorved er det man opnaar, at Afgiften bliver billigere, naar man ikke tager Kreditforeningerne med? Ja, det er kun ved, at man laaner Statens Pengene ud til en lav Rentefod, hvorved man ligefrem giver et Tilskud til disse Arbejdere, for at Afgiften kan blive mindre. Nu ser jeg imidlertid ikke, hvorfor man ikke akkurat lige saa godt kan gøre det, naar man arbejder med Kreditforeningerne, som, naar man lader dem ude af Spillet; thi det betød jo saa blot, at man skulde lade Statskassen laane Pengene ud til en saa meget lavere Rente. Jeg tror ikke, det er tilstrækkeligt til at motivere, at Statskassen skulde udlaane hele Beløbet, men en anden Ting er, at det vistnok i og for